

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um hlutafélög, lögum um einkahlutafélög, lögum um samvinnufélög og lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur (millilandasamruni og millilandaskipting).

(Lagt fyrir Alþingi á 133. löggjafarþingi 2006–2007.)

Lög um hlutafélög, nr. 2/1995, með síðari breytingum.

1. gr.

Á eftir 133. gr. laganna kemur nýr kafli, XIV. kafli A, **Millilandasamruni og millilandaskipting**, með sjö nýjum greinum, 133. gr. a – 133. gr. g, og á undan 133. gr. a og 133. gr. g koma millifyrirsagnir: *Millilandasamruni*, og: *Millilandaskipting*. Greinarnar verða svohljóðandi:

a. (133. gr. a.)

Millilandasamruni merkir samruna þar sem samrunafélög lúta löggjöf minnst tveggja ríkja á Eyrópska efnahagssvæðinu.

Ákvæði 119.–129. gr. og 131. gr. taka með nauðsynlegum breytingum, sbr. 133. gr. a – 133. gr. f, til millilandasamruna eftir því sem við á.

b. (133. gr. b.)

Samrunaáætlun, sbr. 120. gr., fyrir millilandasamruna skal geyma upplýsingar um líkleg áhrif samrunans á félagsstarfsemi.

c. (133. gr. c.)

Við millilandasamruna skal greinargerð stjórnar, sbr. 1. mgr. 121. gr., einnig geyma upplýsingar um áhrif samrunans á hluthafa, lánardrottna og starfsmenn.

d. (133. gr. d.)

Ef allir hluthafar í samrunafélögum samþykkja er þess ekki krafist að óháðir, sérfróðir matsmenn geri skýrslu um samrunaáætlunina, m.a. endurgjald fyrir hluti, sbr. 1.–3. mgr. 122. gr.

e. (133. gr. e.)

Við millilandasamruna eiga hluthafar í því félagi eða þeim félögum, sem sameinuð eru öðrum, er hafa á hluthafafundi greitt atkvæði gegn samruna með yfirtöku eða sameiningu í nýtt félag, kröfu á því að félagið innleysi hluti þeirra enda sé þess krafist innan mánaðar frá hluthafafundi. Að öðru leyti gilda ákvæði 131. gr. eftir því sem við á.

Þá fyrst er sett hefur verið fullnægjandi trygging fyrir verðmæti hluta skv. 1. mgr. má hlutafélagaskrá gefa út vottorð, sem gefa skal út skv. 133. gr. f, þess efnis að lokið sé öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum sem ljúka skal fyrir samrunann. Matsmenn, dómkvaddir á heimilisvarnarþingi félagsins, ákveða hvort tryggingin sé fullnægjandi. Sé ákvörðun matsmanna borin undir dómstól kemur málshöfðunin ekki í veg fyrir að hlutafélagaskrá geti gefið út vottorð skv. 133. gr. f nema dómstóllinn úrskurði um annað.

f. (133. gr. f.)

Er lokið er öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum sem ljúka skal fyrir samrunann gefur hlutafélagaskrá strax út vottorð um það til þess eða þeirra samrunafélaga sem lúta íslenskum lögum.

Ef félag, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, sbr. 1. mgr. 133. gr. a, skal lúta íslenskum lögum skal vegna skráningar samrunans senda hlutafélagaskrá vottorð um hvert samrunafélag frá skrár erlendu félaganna. Vottorðið skal vera endanleg sönnun þess að lokið sé öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum, sem ljúka skal fyrir samrunann í viðkomandi landi, og að erlenda skráin muni skrá samrunann hvað snertir félagið, sem hættir starfsemi, eftir móttöku tilkynningar frá hlutafélagaskrá, sbr. 3. mgr. Eftir móttöku vottorða um öll samrunafélögin skráir hlutafélagaskrá framkvæmd millilandasamrunans fyrir félagið sem heldur starfsemi áfram.

Ef félag, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, sbr. 1. mgr. 133. gr. a, skal lúta íslenskum lögum tilkynnir hlutafélagaskrá þeim skrár, þar sem önnur samrunafélög eru skráð, eins fljótt og auðið er hvenær framkvæmd millilandasamruna varðandi félagið, sem heldur starfsemi áfram, hafi verið skráð, sbr. 2. mgr.

Millilandasamruni, þar sem félagið, sem heldur starfsemi áfram, skal lúta íslenskum lögum, hefur áhrif frá þeim degi er hlutafélagaskrá skráir samrunann.

Ef félag, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, sbr. 1. mgr. 133. gr. a, skal ekki lúta íslenskum lögum skráir hlutafélagaskrá framkvæmd millilandasamrunans fyrir þau félög sem hætta starfsemi en lúta íslenskum lögum þegar skráin hefur tekið við sams konar tilkynningu og í 3. mgr. frá viðkomandi skrá um félagið sem heldur starfsemi áfram.

g. (133. gr. g.)

Millilandaskipting merkir skiptingu þar sem skiptingarfélög lúta löggjöf minnst tveggja ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu.

Ákvæði 133. gr. taka með nauðsynlegum breytingum, sbr. 3. og 4. mgr. þessarar greinar, til millilandaskiptingar eftir því sem við á.

Það er skilyrði fyrir millilandaskiptingu að löggjöfin, sem hin skiptingarfélögin lúta, leyfi skiptinguna.

Ákvæði 133. gr. a – 133. gr. f taka með nauðsynlegum breytingum til millilandaskiptingar eftir því sem við á.

Lög um einkahlutafélög, nr. 138/1994, með síðari breytingum.

2. gr.

Á eftir 107. gr. laganna kemur undirfyrirsögn, *Skipting*, og ný grein, 107. gr. a, svohljóðandi:

Hluthafafundur getur, með þeim fjölda atkvæða sem krafist er til breytinga á samþykktum einkahlutafélags, tekið ákvörðun um skiptingu félagsins. Við skiptinguna taka fleiri en eitt

einkahlutafélag eða hlutafélag við öllum eignum og skuldum gegn endurgjaldi til hluthafa félagsins sem skipt er. Hluthafafundur getur með sama meiri hluta ákveðið skiptingu þannig að eitt eða fleiri félög taki við hluta af eignum og skuldum. Viðtaka eigna og skulda getur farið fram án samþykkis lánardrottna.

Ákvæði 5.–6. gr., 1. mgr. 26. gr. og 94.–103. gr. gilda um skiptingu eftir því sem við á. Í skiptingaráætlun, sbr. 95. gr., skal vera nákvæm lýsing á þeim eignum og skuldum sem yfirfæra skal og úthlutað er til hvers viðtökufélags. Greina skal frá aðferðum sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun úthlutunar til hluthafa félagsins, sem skipt er, á hlutum í viðtökufélögum endurgjaldsins. Enn fremur skal í greinargerð félagsstjórna, sbr. 1. mgr. 96. gr., lýsa þeirri eða þeim aðferðum sem liggja til grundvallar úthlutun á hlutum. Þar skal greina sérstaklega frá samningu skýrslu skv. 5. gr. og yfirlýsingu skv. 6. gr. vegna greiðslu í öðru en reiðufé til hluthafa félagsins sem skipt er, svo og að skýrslan verði send hlutafélagaskrá. Stjórn eða framkvæmdastjórn félagsins, sem skipt er, skulu skýra hluthafafundi þess félags frá öllum umtalsverðum breytingum sem átt hafa sér stað á eignum og skuldum félagsins frá því að skiptingaráætlun var samín og þar til haldinn verður sá hluthafafundur félagsins sem taka skal ákvörðun um áætlunina, og auk þess stjórn eða framkvæmdastjórn viðtökufélaga svo að vitneskjunn verði komið til hluthafafunda viðtökufélaganna.

Ef kröfuhafi í félaginu, sem tekið hefur þátt í skiptingunni, fær ekki fullnustu kröfu sinnar í því félagi sem kröfuna skal greiða ber hvert hinna þátttökufélaganna óskipta ábyrgð á skuldbindingum sem stofnast höfðu þegar upplýsingar um skipingaráætlunina voru birtar. Ábyrgð hinna viðtökufélaganna takmarkast þó við nettóverðmæti þess sem við bættist í hverju einstöku viðtökufélagi þegar áætlunin var birt en ábyrgð félagsins, sem skipt er og heldur starfsemi áfram, takmarkast við nettóverðmæti þess sem var eftir í félaginu á sama tíma.

3. gr.

Fyrirsögn XIV. kafla orðast svo: **Samruni, breyting einkahlutafélags í hlutafélag og skipting.**

4. gr.

Á eftir XIV. kafla kemur nýr kafli, XIV. kafli A, **Millilandasamruni og millilandskipting.** með sjö nýjum greinum, 107. gr. b – 107. gr. h, og á undan 107. gr. b og 107. gr. h koma millifyrirsagnir: *Millilandasamruni*, og: *Millilandaskipting*. Greinarnar verða svohljóðandi:

a. (107. gr. b.)

Millilandasamruni merkir samruna þar sem samrunafélög lúta löggjöf minnst tveggja ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu.

Ákvæði 94.–106. gr. taka með nauðsynlegum breytingum, sbr. 107. gr. b – 107. gr. g, til millilandasamruna eftir því sem við á.

b. (107. gr. c.)

Samrunaáætlun, sbr. 95. gr., fyrir millilandasamruna skal geyma upplýsingar um líkleg áhrif samrunans á félagsstarfsemi.

c. (107. gr. d.)

Við millilandasamruna skal greinargerð stjórnar, sbr. 1. mgr. 96. gr., einnig geyma upplýsingar um áhrif samrunans á hluthafa, lánardrottna og starfsmenn.

d. (107. gr. e.)

Ef allir hluthafar í samrunafélögum samþykkja er þess ekki krafist að endurskoðandi eða skoðunarmaður geri skýrslu um samrunaáætlunina, m.a. endurgjald fyrir hluti, sbr. 1.–3. mgr. 97. gr.

e. (107. gr. f.)

Við millilandasamruna eiga hluthafar í því félagi eða þeim félögum, sem sameinuð eru öðrum, er hafa á hluthafafundi greitt atkvæði gegn samruna með yfirtöku eða sameiningu í nýtt félag, kröfu á því að félagið innleysi hluti þeirra enda sé þess krafist innan mánaðar frá hluthafafundi. Að öðru leyti gilda ákvæði 106. gr. eftir því sem við á.

Þá fyrst er sett hefur verið fullnægjandi trygging fyrir verðmæti hluta skv. 1. mgr. má gefa út vottorð, sem gefa skal út skv. 107. gr. g, þess efnis að lokið sé öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum sem ljúka skal fyrir samrunann. Matsmenn, dómkvaddir á heimilissvornarþingi félagsins, ákveða hvort tryggingin sé fullnægjandi. Sé ákvörðun matsmanna borin undir dómstól kemur málshöfðunin ekki í veg fyrir að hlutafélagaskrá geti gefið út vottorð skv. 107. gr. g nema dómstóllinn úrskurði um annað.

f. (107. gr. g.)

Er lokið er öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum sem ljúka skal fyrir samrunann gefur hlutafélagaskrá strax út vottorð um það til þess eða þeirra samrunafélaga sem lúta íslenskum lögum.

Ef félag, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, sbr. 1. mgr. 107. gr. b, skal lúta íslenskum lögum skal vegna skráningar samrunans senda hlutafélagaskrá vottorð um hvert samrunafélag frá skráin er lögð. Vottorðið skal vera endanleg sönnun þess að lokið sé öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum, sem ljúka skal fyrir samrunann í viðkomandi landi, og að erlenda skráin muni skrá samrunann hvað snertir félagið, sem hættir starfsemi, eftir móttöku tilkynningar frá hlutafélagaskrá, sbr. 3. mgr. Eftir móttöku vottorða um öll samrunafélögin skráir hlutafélagaskrá framkvæmd millilandasamrunans fyrir félagið sem heldur starfsemi áfram.

Ef félag, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, sbr. 1. mgr. 107. gr. b, skal lúta íslenskum lögum tilkynnir hlutafélagaskrá þeim skráin, þar sem önnur samrunafélög eru skráð, eins fljótt og auðið er hvenær framkvæmd millilandasamruna varðandi félagið, sem heldur starfsemi áfram, hafi verið skráð, sbr. 2. mgr.

Millilandasamruni, þar sem félagið, sem heldur starfsemi áfram, skal lúta íslenskum lögum, hefur áhrif frá þeim degi er hlutafélagaskrá skráir samrunann.

Ef félag, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, sbr. 1. mgr. 107. gr. b, skal ekki lúta íslenskum lögum skráir hlutafélagaskrá framkvæmd millilandasamrunans fyrir þau félög sem hætta starfsemi en lúta íslenskum lögum þegar skráin hefur tekið við sams konar tilkynningu og í 3. mgr. frá viðkomandi skrá um félagið sem heldur starfsemi áfram.

g. (107. gr. h.)

Millilandaskipting merkir skiptingu þar sem skiptingarfélög lúta löggjöf minnst tveggja ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu.

Ákvæði 107. gr. a taka með nauðsynlegum breytingum, sbr. 3. og 4. mgr. þessarar greinar, til millilandaskiptingar eftir því sem við á.

Það er skilyrði fyrir millilandaskiptingu að löggjöfin, sem hin skiptingarfélögin lúta, leyfi skiptinguna.

Ákvæði 107. gr. b – 107. gr. g taka með nauðsynlegum breytingum til millilandaskiptingar eftir því sem við á.

Lög um samvinnufélög, nr. 22/1991, með síðari breytingum.

5. gr.

Við 1. mgr. 56. gr. laganna bætast tveir nýir málslíðir sem orðast svo: Þá geta tvö eða fleiri samvinnufélög runnið saman í nýtt samvinnufélag (samruni með stofnun nýs félags). Samruni getur tekið til samruna samvinnufélags, sem er móðurfélag, við dótturfyrirtæki sem er hlutafélag eða einkahlutafélag, sbr. og 59. gr.

6. gr.

Á eftir 59. gr. laganna kemur ný grein, 59. gr. a, sem orðast svo:

Félagsfundur getur, með þeim fjölda atkvæða sem krafist er til breytinga á samþykktum, tekið ákvörðun um skiptingu samvinnufélagsins. Við skiptinguna taka fleiri en eitt samvinnufélag, og jafnvel hlutafélag eða einkahlutafélag sem er dótturfélag samvinnufélags, við öllum eignum og skuldum gegn endurgjaldi til félagsmanna í því félagi sem skipt er. Félagsfundur getur með sama meiri hluta ákveðið skiptingu þannig að eitt eða fleiri samvinnufélög, og jafnvel hlutafélag eða einkahlutafélag sem er dótturfélag samvinnufélags, taki við hluta af eignum eða skuldum. Taki slíkt hlutafélag eða einkahlutafélag við hluta eignanna eða skuldanna skulu allir hlutir í hlutafélaginu eða einkahlutafélaginu vera í eigu hins skipta félags. Viðtaka eigna og skulda getur farið fram án samþykkis lánardrottna.

Að öðru leyti gilda um skiptinguna ákvæði 133. gr. laga nr. 2/1995, um hlutafélög, eftir því sem við á.

7. gr.

Fyrirsögn X. kafla orðast svo: **Samruni og skipting samvinnufélaga.**

8. gr.

Á eftir X. kafla kemur nýr kafli, X. kafli A, **Millilandasamruni og millilandaskipting**, með tveimur nýjum greinum, 59. gr. b og 59. gr. c.

a. (59. gr. b.)

Um millilandasamruna gilda ákvæði 133. gr. a – 133. gr. f í lögum nr. 2/1995, um hlutafélög, með nauðsynlegum breytingum eftir því sem við á.

b. (59. gr. c.)

Um millilandaskiptingu gilda ákvæði 133. gr. g í lögum nr. 2/1995, um hlutafélög, með nauðsynlegum breytingum eftir því sem við á.

**Lög um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur,
nr. 33/1999, með síðari breytingum.**

9. gr.

3. mgr. 36. gr. laganna orðast svo:

Sé sjálfseignarstofnun leyst upp skal farið eftir ákvæðum XIII. kafla laga nr. 138/1994, um einkahlutafélög, eftir því sem við getur átt. Sé sjálfseignarstofnunin sameinuð annarri eða öðrum sjálfseignarstofnunum eða henni skipt skal farið eftir ákvæðum XIV. og XIV. kafla A í sömu lögum eftir því sem við getur átt. Samruni getur tekið til samruna móðurstofnunar við dótturfyrirtæki sem er hlutafélag eða einkahlutafélag. Við beitingu ákvæðanna skal gætt þeirrar sérstöðu að sjálfseignarstofnanir eiga sig sjálfar.

10. gr.

Fyrirsögn VIII. kafla orðast svo: **Breyting samþykktá, slit, sameining og skipting.**

11. gr.

Með lögum þessum er m.a. innleidd tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2005/56/EB frá 26. október 2005 um millilandasamruna félaga með takmarkaðri ábyrgð.

12. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

1. Inngangur.

1.1. Bakgrunnur frumvarpsins.

Með lagafrumvarpi þessu, sem samið hefur verið í viðskiptaráðuneytinu, er gert ráð fyrir því að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2005/56/EB frá 26. október 2005 um millilandasamruna félaga með takmarkaðri ábyrgð. Jafnframt er höfð hliðsjón af dómi dómstóls Evrópubandalaganna frá 13. desember 2005 í máli C/411/03, Sevic Systems (Sevic-málinu). Tilskipunin var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 127 22. september 2006. Við samningu frumvarpsins var höfð hliðsjón af drögum að dönsku lagafrumvarpi um sama efni.

Gert er ráð fyrir að félagsmálaráðuneytið semji lagafrumvarp með nauðsynlegum ákvæðum varðandi aðild starfsmanna vegna 16. gr. tilskipunarinnar svipað og gert var í tengslum við löggin um Evrópufélög og löggin um evrópsk samvinnufélög. Ekki eru ákvæði um aðild starfsmanna í lögum um hlutafélög og lögum um einkahlutafélög hér á landi eins og í dönskum rétti.

Í íslenskum rétti er ekki að finna almennar félagaréttarreglur um samruna eða skiptingu félaga í mismunandi EES-ríkjum. Sérákvæði er að finna í lögum nr. 26/2004, um Evrópufélög (evrópsk hlutafélög). Samkvæmt þeim geta hlutafélög í mismunandi EES-ríkjum sameinast í Evrópufélagi (SE/Ef). Einnig eru sérákvæði í lögum nr. 92/2006, um evrópsk samvinnufélög. Samkvæmt þeim geta samvinnufélög í mismunandi EES-ríkjum sameinast í evrópskt samvinnufélag (SCE/esvf).

Skv. 3. félagaréttartilskipuninni um samruna hlutafélaga er EES-ríkjum skylt að leyfa innanlandssamruna. Skv. 6. félagaréttartilskipuninni um skiptingu hlutafélaga er ríkjunum skylt að hafa ákvæði um innanlandsskiptingu. Ákvæði um samruna og skiptingu innan lands á grundvelli tilskipananna er að finna í lögum um hlutafélög. Jafnframt eru ítarleg ákvæði

um samruna innan lands í lögum um einkahlutafélög. Þar er hins vegar ekki að finna ákvæði um skiptingu slíkra félaga. Í lögum um samvinnufélög er gert ráð fyrir samruna samvinnufélaga en ekki er kveðið þar sérstaklega á um skiptingu þeirra. Í lögum um sjálfseignarstofnanir, sem stunda atvinnurekstur, er að finna ákvæði um samruna sjálfseignarstofnana innan lands en engin ákvæði eru þar um skiptingu stofnananna.

Almennt markmið með tilskipuninni um millilandasamruna er aukin samvinna á innri markaðinum í Evrópu á grundvelli aðgerðaáætlunar um fjármálaþjónustu en þörf er talin á samvinnu og þá jafnvel samruna fyrirtækja sem eru í mismunandi EES-ríkjum. Einnig er sérstakt markmið með tilskipuninni að auðvelda millilandasamruna hlutafélaga og einkahlutafélaga sem lúta löggjöf mismunandi EES-ríkja.

Með innleiðingu ákvæða tilskipunarinnar í íslenskan rétt eykst sveigjanleiki íslenskra fyrirtækja þar eð auðveldara verður að gera áætlun um og framkvæma endurskipulagningu á starfsemi fyrirtækja er starfa á Evrópugrundvelli. Þetta er tryggt með því að kveða á um málsmeðferð við millilandasamruna. Munu samrunafélög í mismunandi ríkjum þurfa að fara eftir meginreglum og öðrum reglum sem beitt er við samruna sams konar félaga í viðkomandi EES-ríki, svo og nokkrum sérákvæðum.

Meðal evrópskra fræðimanna hefur lengi verið litið svo á að ekki sé unnt að framkvæma millilandasamruna í öðrum tilvikum en hjá Evrópufélögum og evrópskum samvinnufélögum þar eð skort hafi sameiginleg evrópsk lagaákvæði um slíkan samruna. Eftir að dómstóll Evrópubandalaganna kvað upp dóm 13. desember 2005 í Sevic-málinu er hins vegar orðið ljóst að 43. og 48. gr. EB-sáttmálans koma í veg fyrir að aðildarríki neiti almennt að skrá samrunafélög með heimili í öðru aðildarríki enda geti skráning samruna farið fram þegar samrunafélag á heima í fyrrgreinda ríkinu. Dómurinn felur með öðrum orðum í sér að það leiði af sáttmálanum að almennt skuli millilandasamruni vera leyfður ef innanlandssamruni er leyfður. Samtímis viðurkennir dómstóllinn þó að vegna sérstaks eðlis millilandasamruna sé unnt að gera sérstakar kröfur, t.d. til að vernda starfsmenn.

Óljóst er hvernig unnt er að nýta rétt samkvæmt dóminum, sem EES-ríki skulu taka tilhlýðilegt tillit til samkvæmt EES-samningnum, án þess að rétturinn sé tryggður með sérstökum lagaákvæðum. Ákvæðum tilskipunarinnar um millilandasamruna, sem innleiða skal með frumvarpi þessu, er einmitt ætlað að tryggja þennan rétt.

Dómurinn gengur um sumt lengra en tilskipunin. Þannig tekur tilskipunin aðeins til millilandasamruna en telja verður að dómurinn taki einnig til millilandaskiptingar. Þá tekur tilskipunin aðeins til vissra félagsforma en dómurinn til allra fyrirtækja sem stunda atvinnustarfsemi og geta sameinast innan lands. Af þessum sökum gengur lagafrumvarpið lengra en tilskipunin um millilandasamruna mælir fyrir um auk þess sem stefnt er að því að setja sérstök ákvæði, einkum um skiptingu, til að auðvelda félögum starfsemi hér á landi og á Evrópuvettvangi.

Samkvæmt framansögðu er stefnt að því að þau félög, sem lagafrumvarp þetta tekur til, geti starfað eftir skýrum lagareglum um millilandasamruna og millilandaskiptingu með þátttöku fyrirtækja frá öðrum EES-ríkjum. Þar með verður möguleiki félaganna til endurskipulagningar og hreyfanleika milli landa á innri markaðinum í Evrópu auðveldari og þá tengsl við atvinnulíf í öðrum EES-ríkjum. Möguleikinn á að aðlaga sig markaðinum án erfiðleika getur aukið skilvirkni og samkeppnishæfni íslenskra félaga í framtíðinni.

Gildandi reglur laga um samruna og skiptingu innan lands í lögum um hlutafélög, svo og samsvarandi reglur um samruna í lögum um einkahlutafélög, hafa það að markmiði að vernda m.a. lánardrottna og minnihlutaeigendur. Svipaðar reglur munu gilda um millilanda-

samruna og millilandaskiptingu. Varðandi millilandasamruna og millilandaskiptingu þarf þar að auki að taka sérstakt tillit til lánardrottna, minnihlutaeigenda og starfsmanna. Samruna eða skiptingaráætlun skal þannig geyma upplýsingar um líkleg áhrif samrunans eða skiptingarinnar á félagsstarfsemi. Þá skulu koma fram í greinargerð stjórnar upplýsingar um áhrif samruna eða skiptingar á lánardrottna, minnihlutaeigendur eða starfsmenn.

Til að vernda hluthafa í íslensku félagi, sem tekur þátt í millilandasamruna með félagi sem lýtur lögum annars EES-ríkis, er í samræmi við ákvæði tilskipunarinnar um millilandasamruna lagt að hluthafar í því félagi sem hættir starfsemi, er lagst hafa gegn samrunanum, fái möguleika á eða geti krafist þess að félagið innleysi hluti þeirra. Ástæðan fyrir þessari vernd við millilandasamruna er sú að hluthafar í félaginu, sem hættir starfsemi eftir millilandasamruna, verða hluthafar í félagi, sem lýtur lögum annars ríkis, og að þessi breyting hefur ekki verið fyrirsjáanleg þegar viðkomandi hluthafi eignaðist hlut sinn. Samsvarandi reglur gilda um hluthafa í félagi sem skipt er þegar millilandaskipting á sér stað.

2. Efni.

2.1. *Félög sem geta tekið þátt í millilandasamruna.*

Tilskipunin um millilandasamruna tekur til félaga með takmarkaðri ábyrgð („limited liability companies“). Hér er með öðrum orðum um að ræða félög sem falla undir 1. félaga-réttartilskipunina eða hlutafélög, þar á meðal samlagshlutafélög, og einkahlutafélög.

Sevic-dómurinn tók til allra tegunda félaga sem 48. gr. EB-sáttmálans tekur til. Þetta mun merkja öll félög, er lúta reglum einkamálaréttar, m.a. samvinnufélög, og alla aðra lögaðila sem lúta opinberum rétti eða einkamálarétti, t.d. sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur, þó ekki félög sem starfa ekki með hagnað í huga (m.a. líknarsjóði og góðgerðar-samtök).

Með hliðsjón af dómnum er gert ráð fyrir því í lagafrumvarpinu að allar þær tegundir félaga, sem geta nú tekið þátt í samruna innan lands, geti í framtíðinni einnig tekið þátt í samruna og skiptingu með félögum í öðru EES-riki. Með dómnum er gildissvið reglna í tilskipuninni um millilandasamruna þannig útvíkkað og nær til allra þeirra tegunda félaga sem geta tekið þátt í samruna að landsrétti. Þetta merkir að í framtíðinni verður m.a. mögulegt að taka þátt í samruna hlutafélaga og einkahlutafélaga, samruna samvinnufélaga og samruna milli sjálfseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur þótt samsvarandi félag frá öðru EES-riki taki þátt í samrunanum.

2.1.1. Samanburður við millilandasamruna.

Það leiðir af a-lið 1. mgr. 4. gr. tilskipunarinnar um millilandasamruna að slíkur samruni getur aðeins farið fram þegar samruninn er leyfður milli samsvarandi félaga innan lands. Sömuleiðis leiðir af Sevic-dómnum að möguleiki á millilandasamruna takmarkast við þau tilvik þegar samsvarandi samruni er leyfður innan lands. Hið erlenda félag skal samsvara því félagi sem taka mun þátt í samruna að íslenskum rétti. Verður því í hverju einstöku tilviki, þegar samruni (eða skipting) fer fram, að meta hvort erlent þáttökufélag sé sambærilegt íslenska félaginu eða félögunum með tilliti til skipulags og félagsforms.

2.2. *Sérstakar kröfur við millilandasamruna.*

Almennt gerir tilskipunin um millilandasamruna sömu kröfur til málsmeðferðar og útbúnings gagna, m.a. samrunaáætlunar, greinargerðar stjórnar og skýrslu óháðra, sérfróðra matsmanna, hvort sem um er að ræða millilandasamruna eða innanlandssamruna. Í frumvarpinu

eru þó í samræmi við tilskipunina vissar breytingar á kröfum til skjala þannig að tekið sé sérstakt tillit til réttshafa, m.a. lánardrottna og hluthafa.

Ekki verður gerð grein fyrir sérákvæðum vegna tillits til starfsmanna í þessu frumvarpi.

Gerðar eru viðbótarkröfur miðað við samruna innan lands varðandi samrunaáætlun og greinargerð stjórnar. Þetta er gert til að vernda réttshafa, m.a. lánardrottna og hluthafa. Þannig skal samrunaáætlun fyrir millilandasamruna geyma upplýsingar um líkleg áhrif samrunans á félagsstarfsemi. Þá skal greinargerð stjórnar í þessum tilvikum m.a. geyma upplýsingar um áhrif millilandasamrunans á lánardrottna og hluthafa.

Hvað snertir skýrslu matsmanna um samrunaáætlunina er slakað á kröfum þegar um millilandasamruna er að ræða þannig að ekki þarf að gera grein fyrir endurgjaldi fyrir hluti í skýrslunni ef allir hluthafar í samrunafélögum samþykkja slíkt. Er það enda svo að í vissum tilvikum er ekki þörf á að vinna það verk.

2.2.1. Vernd við millilandasamruna.

Samkvæmt tilskipuninni um millilandasamruna geta EES-ríki sett ákvæði til að tryggja með fullnægjandi hætti hagsmuni minnihlutaeigenda sem hafa lýst sig andsnúna samrunanum. Ekki er þó kveðið á um það í tilskipuninni hvernig vernda eigi viðkomandi hluthafa. Samkvæmt reglugerðinni um Evrópufélög geta EES-ríki sömuleiðis kveðið á um tryggingu til að vernda með fullnægjandi hætti þá minnihlutaeigendur sem hafa andmælt stofnun Evrópufélags með samruna. Í reglugerðinni eru heldur ekki settar nánari reglur um það hvernig verndinni skuli háttað.

Við millilandasamruna er félagsformi ekki breytt eins og þegar um Evrópufélög er að ræða. Hagsmunir hluthafa íslensks félags, sem heldur áfram starfsemi, eru því ekki eins.

2.3. Málsmeðferð við millilandasamruna.

Með lagafrumvarpinu er gert ráð fyrir kerfi er svarar til ákvæða í lögum nr. 26/2004, um Evrópufélög. Er þá gert ráð fyrir því að samrunaáætlun sé send þar til bærum stjórnvöldum í þeim ríkjum þar sem félögin eiga heima samkvæmt samþykktum sínum. Viðkomandi stjórnvöld gefa síðan út vottorð til allra félaga sem lúta landsrétti þegar lokið er öllum nauðsynlegum gerningum og formsatriðum í viðkomandi ríki sem ljúka skal fyrir samrunann. Síðan er samruninn tilkynntur þar til bæru stjórnvaldi í ríki þar sem félagið, sem heldur áfram starfsemi, skal lúta lögum. Þegar skrá félagsins, sem heldur áfram, hefur skráð framkvæmd samrunans tilkynnir hún það skrám annarra samrunafélaga sem skulu síðan skrá slit þeirra félaga.

Millilandasamruni hefur samkvæmt lagafrumvarpinu áhrif frá þeim degi er hlutafélagaskrá skráir samrunann enda skuli félagið, sem heldur starfsemi áfram, lúta íslenskum lögum. Hér eru reglur öðruvísi en við innanlandssamruna en þá teljast áhrifin frá þeim tíma er samrunafélögin ákveða að framkvæma samrunann. Með því að búa svo um hnútana að millilandasamruni samkvæmt tilskipuninni fái fyrst áhrif eftir að stjórnvöld hafa kannað samrunann er tryggt að vel sé staðið að eftirliti með öllum atriðum varðandi samrunann og þar með minnkar möguleikinn á að félög geti gert ólöglegar eða óréttmætar ráðstafanir.

2.4. Skipting.

Í tilskipuninni um millilandasamruna er ekki kveðið á um skiptingu. Hins vegar er talið að túlka verði Sevic-dóminn þannig að millilandaskipting falli einnig undir ákvæði 43. gr. EB-sáttmálans um stofnsetningarfrælsi á milli landa. Skipting líkist mjög samruna í félaga-

réttarlegum skilningi og getur á sama hátt og samruni auðveldað félögum aðgang að atvinnulífi annarra EES-ríkja. Þetta skýrist og af því að 6. félagaréttartilskipunin um innanlandsskiptingu er að miklu leyti sambærileg við 3. félagaréttartilskipunina um innanlandssamruna. Áhrifin á og verndarsjónarmið fyrir viðkomandi rétthafa, m.a. lánardrottna, minnihlutaeigendur og starfsmenn, eru einnig að miklu leyti hin sömu við þessar tvær tegundir endurskiplagningar félaga.

Meðal annars með tilliti til framangreinds er gert ráð fyrir að sett verði inn ákvæði um skiptingu í lög um einkahlutafélög, samvinnufélög og sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur. Einnig er með þessum breytingum reynt að greiða fyrir og skapa jafnræði með félagsformum innan lands.

Millilandaskipting er þó kominn undir því að löggjöfin í þeim ríkjum, sem önnur skiptingarfélög lúta, leyfi skiptinguna.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Í 1. gr. er gert ráð fyrir breytingu á lögum um hlutafélög, nr. 2/1995, með síðari breytingum. Felast breytingarnar í því að á eftir XIV. kafla laganna, Samruni, breyting hlutafélags í einkahlutafélag og skipting, komi nýr kafli, XIV. kafli A, Millilandasamruni og millilandaskipting. Þar eð nokkur munur þarf að vera á ákvæðum um innanlandssamruna og millilandasamruna þarf viss sérákvæði sem kaflinn geymir. Meðal annars þarf að taka sérstakt tillit til lánardrottna þegar millilandasamruni fer fram, svo og starfsmanna, en hugað verður að hagsmunum þeirra í öðru frumvarpi á vegum félagsmálaráðuneytisins. Miðað við samruna innan lands yrði samruni milli landa ekki tíður. Af þeim sökum þykir rétt að hafa sérákvæði um millilandasamruna í sérstökum kafla laganna. Ákvæðin um slíkan samruna taka mið af tilskipuninni um millilandasamruna sem geymir vissar reglur þar um. Þá er tekið mið af dómi dómstóls Evrópubandalaganna í Sevic-málinu eins og greint er frá í almennum athugasemdum. Samkvæmt þeim dómi, sem taka verður tilhlýðilegt tillit til hér á landi, er ekki unnt að leyfa innanlandssamruna í EES-riki með þátttöku innlendra félaga en koma í veg fyrir millilandasamruna með þátttöku félaga frá öðrum EES-ríkjum. Talið er að dómurinn taki með samsvarandi hætti til skiptingar. Sé hún leyfð að landsrétti innan lands skuli einnig leyfa millilandaskiptingu.

Um a-lið (133. gr. a).

Hér er gert ráð fyrir að í 133. gr. a sé að finna skilgreiningu á millilandasamruna, þ.e. samruna þar sem samrunafélög lúta löggjöf minnst tveggja ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu. Þá eru nefndar þær greinar laga um hlutafélög varðandi innanlandssamruna sem taka til millilandasamruna eftir því sem við á. Nefna má í þessu sambandi að millilandasamruni getur annars vegar verið samruni með yfirtöku, þ.e. félagi er slitið án skuldaskila með þeim hætti að það er algjörlega sameinað öðru félagi með yfirtöku eigna og skulda, eða samruni með stofnun nýs félags, þ.e. þegar tvö eða fleiri félög renna saman í nýtt félag.

Hlutafélag getur tekið þátt í millilandasamruna með félögum sem samsvara íslenskum hlutafélögum og einkahlutafélögum. Í skrá, sem tengist 1. félagaréttartilskipuninni, er að finna nöfn samsvarandi félaga í öðrum EES-ríkjum.

Millilandasamruni felur í sér að samruni snertir fleiri en eitt ríki. Þannig yrði um millilandasamruna að ræða ef tvö dönsk félög sameinuðust og til yrði nýtt íslenskt félag.

Skilgreiningin á millilandasamruna er í samræmi við 1. gr. tilskipunarinnar um millilandasamruna.

Kjarni tilskipunarinnar um millilandasamruna er sá að reglur landslaga um innanlands-samruna gildi en sett eru viss sérákvæði. Ef samruni fer fram milli hlutafélaga sem sérlög gilda um, t.d. lög um fjármálafyrirtæki, skal hugað að sérákvæðum um samruna í slíkum lögum.

Um b-lið (133. gr. b).

Í 133. gr. b er gert ráð fyrir að samrunaáætlun fyrir millilandasamruna skuli auk venju-legra upplýsinga, sbr. 120. gr. laganna um innanlandssamruna, geyma upplýsingar um líkleg áhrif millilandasamrunans á félagsstarfsemi. Þetta sérákvæði leiðir af d-lið 5. gr. tilskipunarinnar.

Um c-lið (133. gr. c).

Í 133. gr. c er gert ráð fyrir að við millilandasamruna skuli greinargerð stjórnar ekki einungis geyma upplýsingar skv. 1. mgr. 121. gr. laganna um innanlandssamruna heldur einnig upplýsingar um áhrif millilandasamrunans á hluthafa, lánardrottna og starfsmenn. Sérákvæðið byggist á 1. mgr. 7. gr. tilskipunarinnar.

Um d-lið (133. gr. d).

Í 133. gr. d er gert ráð fyrir að óháðir, sérfróðir matsmenn þurfi ekki að gera skýrslu um samrunaáætlun við millilandasamrunann eins og krafist er í 1.–3. mgr. 122. gr. laganna við innanlandssamruna enda séu allir hluthafar í samrunafélögunum samþykki því að slík skýrsla sé ekki gerð. Þetta leiðir af 4. mgr. 8. gr. tilskipunarinnar. Ekki þarf heldur slíka skýrslu þegar um samruna er að ræða milli móðurfélags og dótturfélags sem er að öllu leyti í þess eigu en móðurfélagið heldur áfram starfsemi, sbr. 129. gr. laga um hlutafélög, enda er ekki um endurgjald að ræða í tilvikum sem þessum. Þegar um innanlandssamruna er að ræða geta hluthafar ekki samþykkt að óháðir, sérfróðir matsmenn sleppi að gera skýrslu um samrunaáætlunina enda leyfir 3. félagaréttartilskipunin ekki slíkt.

Um e-lið (133. gr. e).

Í 133. gr. e er gert ráð fyrir ákvæðum til verndar minnihlutaeigendum á grundvelli 2. másl. 2. mgr. 4. gr. tilskipunarinnar. Svipuð verndarákvæði eru í 2. mgr. 24. gr. reglugerðarinnar um Evrópufélög. Í tilskipuninni og reglugerðinni er ekki fjallað um það hvernig vernd skuli háttáð.

Við millilandasamruna breytir félag ekki um félagsform og lýtur þar með nýjum reglum eins og þegar um Evrópufélagið er að ræða. Félagið, sem heldur áfram, getur því ekki flutt sig milli landa við samrunann. Íslenskt hlutafélag, sem heldur áfram starfsemi eftir millilandasamruna, er því áfram íslenskt hlutafélag sem lýtur íslenskum hlutafélagalögum og hefur heimili á Íslandi.

Gert er ráð fyrir því að hluthafar í því félagi eða þeim félögum sem sameinuð eru öðrum, er hafa á hluthafafundi greitt atkvæði gegn samruna með yfirtöku eða sameiningu í nýtt félag, eigi kröfu á því að félagið innleysi hluti þeirra. Hér eru verndaðir hagsmunir hluthafa í þeim félögum sem hætta starfsemi sinni en ekki er sama þörf á að vernda hagsmuni annarra hluthafa. Þetta kemur fram í 1. mgr. fyrirhugaðrar 133. gr. e.

Í 2. mgr. sömu greinar er það skilyrði fyrir útgáfu þargreinds vottorðs hlutafélagaskrár þess efnis að lokið sé öllum nauðsynlegum gjörningum og formsatriðum að fullnægjandi trygging hafi verið sett. Ákvæðin miða að því að tryggja hagsmuni viðkomandi hluthafa.

Um f-lið (133. gr. f).

Í 133. gr. f er að finna ákvæði um vottorð sem hlutafélagaskrár í heimalöndum samruna-félaga skulu gefa út. Samsvarandi vottorðareglur eru m.a. í lögum um Evrópufélög. Í 2.–4. mgr. eru ákvæði sem snerta félög sem halda starfsemi áfram eftir millilandasamruna en lúta

íslenskum lögum. Stjórn í því félagi, sem heldur áfram starfsemi, m.a. stjórn viðkomandi íslensks félags, ber ábyrgð á útvegum nauðsynlegra vottorða skv. 2. mgr. Ákvæði þessarar málsgreinar byggjast á 2. mgr. 11. gr. tilskipunarinnar.

Í 3. mgr. er fjallað um tilkynningar hlutafélagaskrár til hlutafélagaskráa í öðrum löndum. Ákvæðin byggjast á 13. gr. tilskipunarinnar.

Í 4. mgr. er fjallað um það að millilandasamruni, þar sem félagið, sem heldur starfsemi áfram, skal lúta íslenskum lögum, hafi áhrif frá þeim degi er hlutafélagaskrá skráir samrunann. Þetta eru sérákvæði. Þegar um innanlandssamruna er að ræða, sbr. 1. mgr. 127. gr. hlutafélagalaga, er hins vegar miðað við samþykkt samrunans í öllum samrunafélögum.

Í 5. mgr. er ákvæði varðandi það ef félagið, sem heldur starfsemi áfram eftir millilandasamruna, skal ekki lúta íslenskum lögum.

Um g-lið (133. gr. g).

Í 133. gr. g er gert ráð fyrir sérstökum ákvæðum um millilandaskiptingu.

Í EES-rétti er ekki að finna tilskipun um millilandaskiptingu. Vísað er til þess sem segir í almennum athugasemdum, lið 2.4, um túlkun á Sevic-dóminum sem knýr á um nauðsynleg lagaákvæði. Þá þykir og rétt til að tryggja sem mestan sveigjanleika í rekstri hlutafélaga og eftir atvikum einkahlutafélaga að setja ákvæði um millilandaskiptingu. Undir ákvæðin falla þau tilvik þegar félag, sem leggur eitthvað fram, heldur áfram starfsemi sinni eftir skiptinguna.

Í 1. mgr. er skilgreining á millilandaskiptingu. Skulu skiptingarfélög lúta löggjöf minnst tveggja ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu.

Að því er varðar 2. mgr. skal bent á að ákvæði 133. gr. laganna fjalla um innanlandsskiptingu hlutafélaga. Skulu ákvæði þeirrar greinar taka með nauðsynlegum breytingum til millilandaskiptingar eftir því sem við á.

Í 3. mgr. segir að það sé skilyrði fyrir millilandaskiptingu að löggjöfin, sem hin skiptingarfélögin lúta, leyfi millilandaskiptingu. Þar eð ekki hefur verið samþykkt tilskipun um millilandaskiptingu á Evrópska efnahagssvæðinu er ekki víst að löggjöf hinna skiptingarfélaganna leyfi slíka skiptingu. Í ljósi Sevic-dómsins virðist nauðsynlegt að gefa kost á slíkri skiptingu í löggjöf og má búast við að EES-ríkin taki mið af því.

Ekki verður vikið hér að reglum um aðild starfsmanna vegna millilandaskiptingar.

Í 4. mgr. er gert ráð fyrir því að ákvæði 133. gr. a – 133. gr. f um millilandasamruna taki með nauðsynlegum breytingum til millilandaskiptingar eftir því sem við á. Ákvæði hlutafélagalaga um samruna, bæði innanlandssamruna og millilandasamruna, eru ítarlegri en ákvæði laganna um skiptingu og getur því þurft að hafa stoð í samrunaákvæðum þegar skipting fer fram.

Með tilvísun í ákvæði hlutafélagalaga um millilandasamruna, sem stefnt er að með frumvarpi þessu, er tryggt að um millilandaskiptingu séu, eins og með millilandasamruna, sett ákvæði með viðbótarkröfum m.a. með tilliti til hagsmuna minnihlutaeigenda og lánardrottna.

Ákvæði hlutafélagalaga um skiptingu taka mið af ákvæðum sömu laga um samruna. eru ákvæðin um samruna byggð á tilskipuninni um innanlandssamruna og ákvæðin um innanlandsskiptingu byggð á tilskipuninni um innanlandsskiptingu. Skýrir þetta bakgrunn ákvæðanna.

Um 2.–4. gr.

Í greinunum eru ákvæði sem gera ráð fyrir breytingu á lögum um einkahlutafélög, nr. 138/1994, með síðari breytingum. Gert er ráð fyrir nýrri fyrirsögn á XIV. kafla laganna og

grein um skiptingu sem samsvarar grein um sama efni í lögum um hlutafélög, með öðrum orðum skýrri lagaheimild til skiptingar. Þá er gert ráð fyrir nýjum kafla í lögnum, XIV. kafla A, sem ber heitið „Millilandasamruni og millilandaskipting“. Þau ákvæði eru svipuð og ákvæði um sama efni vegna breytinga á hlutafélagalögum.

Einkahlutafélög falla undir gildissvið tilskipunarinnar um millilandasamruna og dómur dómstóls Evrópubandalaganna í Sevic-málinu tekur einnig til einkahlutafélaga. Er því lagt til að heimild sé í lögum um einkahlutafélög til millilandasamruna og millilandaskiptingar. Hvað snertir ákvæði greinanna vísast sérstaklega til athugasemda með 1. gr. um millilandasamruna og millilandaskiptingu enda verða ákvæðin samsvarandi.

Um 5.–8. gr.

Gert er ráð fyrir breytingu á lögum um samvinnufélög, nr. 22/1991, með síðari breytingum. Fyrirsögn X. kafla er breytt og bætt við sérstöku ákvæði um samruna með stofnun nýs félags. Þá er bætt við grein um skiptingu, sem samsvarar grein um sama efni í lögum um hlutafélög, og loks er gert ráð fyrir nýjum kafla, X. kafla A, sem ber heitið „Millilandasamruni og millilandaskipting“. Ákvæðin eru svipuð og ákvæði um sama efni vegna breytinga á hlutafélagalögum enda vísað til hlutafélagalaga.

Kjarninn í tilskipuninni um millilandasamruna er að hlutafélög og einkahlutafélög, sem hafa rétt til að sameinast innan lands, geti með samsvarandi hætti átt möguleika á að sameinast slíkum félögum í öðrum EES-ríkjum. Skv. 3. gr. tilskipunarinnar er heimilt en ekki skylt að gefa kost á millilandasamruna í samvinnufélögum. Það þykir eðlilegt að leyfa það enda geta þau sameinast innan lands. Hér má vísa til þess sem sagt hefur verið um Sevic-dóminn í almennum athugasemdum.

Svigrúm samvinnufélaga í atvinnurekstri mun aukast með þessu og jafnræði skapast með samvinnufélögum annars vegar og hlutafélögum og einkahlutafélögum hins vegar. Sama gildir um skiptingu. Er gert ráð fyrir að setja inn í lögum um samvinnufélög sérstakt ákvæði sem gefur skýra heimild til skiptingar. Þá verður möguleiki á millilandaskiptingu.

Gert er ráð fyrir að hlutafélög og einkahlutafélög séu í sama flokki varðandi samruna og skiptingu. Samvinnufélög yrðu hins vegar almennt að tengjast öðrum samvinnufélögum ef ekki væri gert ráð fyrir sérstakri lagaheimild hér, sbr. og 59. gr., með tilliti til ákvæða í samvinnufélagalögum um möguleika á að breyta þeim í hlutafélög. Þykir rétt að gefa með vissum skilyrðum kost á samruna eða skiptingu samvinnufélags með hlutafélagi eða einkahlutafélagi hér á landi eða jafnvel annars staðar á Evrópska efnahagssvæðinu.

Tilvísunin til hlutafélagalaga felur í sér það skilyrði fyrir millilandasamruna eða millilandaskiptingu samvinnufélaga að löggjöf í hinum EES-ríkjunum, sem þátttökufélög eiga heimili í, leyfi slíkan samruna eða skiptingu.

Gert er ráð fyrir að bætt verði við 1. mgr. 56. gr. laganna, um samruna samvinnufélaga með yfirtöku, sérstöku ákvæði um samruna með stofnun nýs félags, þ.e. þegar tvö eða fleiri samvinnufélög geta runnið saman í nýtt samvinnufélag. Yrðu því skýr lagaákvæði um möguleika á tvenns konar samruna eins og er í lögum um hlutafélög og lögum um einkahlutafélög. Þá er sett inn ákvæði um að samruni geti tekið til samruna móðurfélags, sem er sameignarfélag, við dótturfyrirtæki sem er hlutafélag eða einkahlutafélag, sbr. og vísanir til möguleika nú þegar í 59. gr. Samsvarandi ákvæði er í 9. gr. frumvarpsins varðandi sjálfseignarstofnanir og er það ákvæði byggt á drögum að dönsku frumvarpi.

Gert er ráð fyrir að á eftir 59. gr. laganna um samvinnufélög komi ný grein, 59. gr. a, sem gefi möguleika á skiptingu samvinnufélags. Ákvæðin eru byggð á 133. gr. laganna um hluta-

félög. Kveðið er þó skýrt á um það að við skiptingu samvinnufélags komi ekki einungis við sögu samvinnufélög samkvæmt nánari ákvæðum þar um heldur jafnvel hlutafélag eða einkahlutafélag sem er dótturfélag samvinnufélags. Þá hefði samvinnufélag skýra heimild til að ákveða að hlutafélag eða einkahlutafélag, sem er dótturfélag samvinnufélags, taki við hluta af eignum og skuldum þess. Taki slíkt hlutafélag eða einkahlutafélag við hluta eignanna eða skuldanna skulu allir hlutir í hlutafélaginu eða einkahlutafélaginu vera í eigu hins skipta félags, sbr. samsvarandi ákvæði í 52. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt.

Gert er ráð fyrir að fyrirsögn X. kafla breytist vegna fyrrgreindrar nýrrar greinar um skiptingu samvinnufélaga.

Loks er gert ráð fyrir nýjum kafla í lögum um samvinnufélög, X. kafla A, sem beri heitið „Millilandasamruni og millilandaskipting“.

Í nýrri 59. gr. b er gert ráð fyrir að við millilandasamruna sé farið eftir ákvæðum hlutafélagalaga um sama efni með nauðsynlegum breytingum eftir því sem við á.

Í nýrri 59. gr. c er gert ráð fyrir að við millilandaskiptingu gildi ákvæði hlutafélagalaga um sama efni með nauðsynlegum breytingum eftir því sem við á.

Um 9. og 10. gr.

Í þessum greinum eru ákvæði sem gera ráð fyrir breytingu á lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur, nr. 33/1999, með síðari breytingum. Gert er ráð fyrir breytingum á kaflafyrirsögn og á 3. mgr. 36. gr. laganna.

Samkvæmt 1. efnismásl. 9. gr. skal áfram farið eftir ákvæðum XIII. kafla einkahlutafélagalaga (félagsslitakaflanum) eins og nú er sé sjálfseignarstofnun leyst upp. Í 2. másl. er áfram gert ráð fyrir því að farið skuli eftir XIV. kafla sömu laga (um samruna og breytingu einkahlutafélags í hlutafélag) eftir því sem við getur átt þegar um samruna stofnana er að ræða, svo og við skiptingu stofnana sem er nýtt ákvæði. Einnig skal farið eftir ákvæðum XIV. kafla A í einkahlutafélagalögum, þ.e. ákvæðum um innanlandssamruna og millilandasamruna. Þá er bætt við 3. másl. þar sem tekið er fram að samruni geti tekið til samruna móðurstofnana við dótturfyrirtæki sem er hlutafélag eða einkahlutafélag. Samsvarandi ákvæði er í drögum að dönsku lagafrumvarpi. Í 4. másl. segir síðan að við beitingu ákvæða einkahlutafélagalaga skuli gætt þeirrar sérstöðu að sjálfseignarstofnanir eiga sig sjálfar og eiga því ýmis ákvæði einkahlutafélagalaga varðandi eigendur hluta ekki við.

Tilskipunin um millilandasamruna tekur ekki til sjálfseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur. Markmiðið með lagabreytingu í frumvarpi þessu er að veita þessum sjálfseignarstofnunum sömu möguleika og hlutafélögum, einkahlutafélögum og samvinnufélögum til þátttöku í millilandasamruna og millilandaskiptingu.

Tilvísunin til einkahlutafélagalaga felur í sér það skilyrði fyrir millilandasamruna eða millilandaskiptingu stofnananna að löggjöf í hinum EES-ríkjunum, sem þáttökufélög eiga heimili í, leyfi slíkan samruna eða skiptingu.

Um 11. gr.

Í greininni er getið EES-gerðarinnar sem flest ákvæði frumvarps þessa byggjast á.

Um 12. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringar.

Fylgiskjal I.**TILSKIPUN EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS 2005/56/EB**

frá 26. október 2005

um samruna hlutafélaga yfir landamæri

(Texti sem varðar EES)

EVROÞUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS
HAFÁ,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins,
einkum 44. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar,

með hliðsjón af álit efnahags- og félagsmálanefndar
Evrópubandalaganna ⁽¹⁾,

í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um
í 251. gr. sáttmálans ⁽²⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Þörf er á samvinnu og sameiningu félaga með takmarkaðri ábyrgð frá mismunandi aðildarríkjum. Við samruna félaga með takmarkaðri ábyrgð yfir landamæri eiga þau þó við að etja margvíslega lagalega og stjórnsýslulega erfiðleika í Bandalaginu. Því er nauðsynlegt, með tilkomu og starfsemi innri markaðarins í huga, að mæla fyrir um ákvæði Bandalagsins til að auðvelda framkvæmd við samruna félaga með takmarkaðri ábyrgð yfir landamæri þegar um er að ræða félög með takmarkaðri ábyrgð sem eru af ólíkum toga og heyra undir löggjöf mismunandi aðildarríkja.
- 2) Með þessari tilskipun er greitt fyrir samruna félaga með takmarkaðri ábyrgð yfir landamæri eins og hann er skilgreindur hér. Lög aðildarríkjanna skulu heimila samruna innlends félags með takmarkaðri ábyrgð og félags með takmarkaðri ábyrgð frá öðru aðildarríki yfir landamæri, að því tilskildu að innlend lög hlutaðeigandi aðildarríkja heimili samruna þess háttar félaga.
- 3) Í því skyni að auðvelda framkvæmd samruna

yfir landamæri skal mæla fyrir um, að því tilskildu að þessi tilskipun kveði ekki á um annað, að hvert félag, sem tekur þátt í samruna yfir landamæri, ásamt hlutaðeigandi þriðja aðila, heyri áfram undir þau ákvæði og formsatriði innlendra laga sem giltu við samruna innanlands. Ekki skal innleiða höft á staðfesturtt eða frjálsa fjármagnsflutninga með neinum ákvæðum eða formsatriðum innlendra laga, sem vísað er til í þessari tilskipun, nema unnt sé að sýna fram á að þau séu í samræmi við dómaframkvæmd dómstólsins, einkum við kröfur er varða almenna hagsmuni, og séu bæði nauðsynleg og í réttu hlutfalli til að uppfylla slíkar forgangskröfur.

- 4) Semja skal sameiginlegu áætlunina um samruna yfir landamæri með sama orðalagi fyrir hvert hlutaðeigandi félag í aðildarríkjunum. Því ber að tilgreina lágmarksefni slíkra sameiginlegra samrunaáætlana en félögunum skal vera frjálst að semja um önnur atriði.
- 5) Í því skyni að vernda hagsmuni félagsmanna og annarra skal birta áætlanirnar um samruna yfir landamæri og framkvæmd samruna yfir landamæri fyrir hvert samrunafélag með færslu í viðeigandi opinbera skrá.
- 6) Í lögum allra aðildarríkjanna skal kveðið á um að einn eða fleiri sérfræðingar geri skýrslu, á innlendum vettvangi, um sameiginlega áætlun um samruna yfir landamæri, fyrir hönd hvers samrunafélags. Í því skyni að draga úr kostnaði vegna sérfræðinga í tengslum við samruna yfir landamæri skal gefa kost á því að gera eina skýrslu fyrir alla félagsmenn sem taka þátt í framkvæmd samruna yfir landamæri. Samþykkinga skal áætlun um samruna yfir landamæri á hluthafafundi hvers þessara félaga.
- 7) Í því skyni að auðvelda framkvæmd samruna yfir landamæri skal kveða á um að innlent yfirvald, sem fer með lögsögu yfir þessum félögum, skuli hafa eftirlit með framkvæmd og

⁽¹⁾ Stjtið. ESB C 117, 30.4.2004, bls. 43.

⁽²⁾ Álit Evrópuþingsins frá 10. maí 2005 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindum ESB) og ákvörðun ráðsins frá 19. september 2005.

lögmati ákvarðanatöku hvers samrunafélags en innlent yfirvald, sem fer með lögsögu yfir félaginu, sem verður til við samrunann, skal hafa eftirlit með framkvæmd og lögmæti samruna yfir landamæri. Viðkomandi innlent yfirvald getur verið dómstóll, lögbókandi eða annað lögbært yfirvald sem viðkomandi aðildarríki tilnefnir. Einnig skal tilgreina þau innlendu lög sem ákvarða hvaða dag samruni yfir landamæri tekur gildi, þ.e. lögin sem félagið, sem verður til við samrunann, heyrir undir.

- 8) Í því skyni að vernda hagsmuni félagsmanna og annarra skal tilgreina hver lagaleg áhrif samruna yfir landamæri eru og greina á milli hvort félagið, sem verður til við samrunann sé yfirtökufélag eða nýtt félag. Til að tryggja réttaröryggi skal ekki lengur vera mögulegt að lýsa samrunann ógildan eftir að samruni yfir landamæri hefur tekið gildi.
- 9) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á beitingu lög-gjafar um eftirlit með samfylkingum fyrirtækja, bæði á vettvangi Bandalagsins með reglugerð (EB) nr. 139/2004⁽³⁾ og í aðildarríkjunum.
- 10) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á löggjöf Bandalagsins viðvíkjandi lánamiðlunum og öðrum fjármagnsfyrirtækjum og innlendar reglur sem settar eru eða innleiddar samkvæmt slíkri löggjöf Bandalagsins.
- 11) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á löggjöf aðildarríkis þar sem krafist er upplýsinga um staðsetningu yfirstjórnar eða aðalstarfsstöðvar sem fyrirhuguð er fyrir félagið sem verður til við samruna yfir landamæri.
- 12) Réttindi starfsmanna, önnur en þátttökuréttur, skulu eftir sem áður heyra undir ákvæði landslaga sem um getur í tilskipun ráðsins 98/59/EB frá 20. júlí 1998 um hópuppsagnir⁽⁴⁾, tilskipun ráðsins 2001/23/EB frá 12. mars 2001 um vernd launamanna við aðilaskipti að fyrirtækjum, atvinnurekstri eða hluta fyrirtækja eða atvinnurekstrar⁽⁵⁾, tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/14/EB frá 11. mars 2002 um almennan ramma um upplýsingamiðlun til launamanna og samráð við þá innan Evrópubanda-

lagsins⁽⁶⁾ og tilskipun ráðsins 94/45/EB frá 22. september 1994 um stofnun evrópsks samstarfsráðs eða samþykkt reglna í fyrirtækjum og fyrirtækjahópum er starfa á Bandalagsvisu varðandi upplýsingamiðlun og samráð við starfsmenn⁽⁷⁾.

- 13) Ef starfsmenn hafa þátttökurétt í einu af samrunafélögum í samræmi við skilyrði sem sett eru fram í þessari tilskipun og ef landslög aðildarríkisins, þar sem félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, hefur skráða skrifstofu, kveða ekki á um sömu þátttöku og í hlutaðeigandi samrunafélögum, þ.m.t. í nefndum eftirlitsstjórnar sem hafa ákvörðunarvald, eða þau veita starfsmönnum ekki sama rétt í þeim fyrirtækjum sem verða til við samruna yfir landamæri, skal setja reglur um þátttöku starfsmanna í félaginu sem verður til við samrunann og aðild þeirra að skilgreiningu slíks réttar. Í því skyni skulu meginreglur og málsmeðferð, sem kveðið er á um í reglugerð ráðsins (EB) nr. 2157/2001 frá 8. október 2001 um samþykktir fyrir Evrópufélög (SE)⁽⁸⁾ og í tilskipun ráðsins 2001/86/EB frá 8. október 2001 um viðbætur við samþykktir fyrir Evrópufélög að því er varðar aðild starfsmanna⁽⁹⁾, liggja til grundvallar, þó með fyrirvara um breytingar sem taldar eru nauðsynlegar vegna þess að félagið, sem verður til við samrunann, heyrir undir landslög aðildarríkisins þar sem það hefur skráða skrifstofu. Í samræmi við b-lið 2. mgr. 3. gr. tilskipunar 2001/86/EB geta aðildarríkin séð til þess að samningaviðræður hefjist skjótt, skv. 16. gr. þessarar tilskipunar, í því skyni að koma í veg fyrir óþarfa tafir á samruna.
- 14) Í því skyni að ákvarða umfang þátttöku starfsmanna í viðkomandi samrunafélögum skal einnig hafa hliðsjón af hlutfalli fulltrúa starfsmanna í framkvæmdastjórninni, sem afkomusvið félagsins heyra undir, og þátttaka starfsmanna tekur til.
- 15) Þar sem aðildarríkin geta ekki með fullnægjandi hætti náð því markmiði sem fyrirhuguð

⁽⁶⁾ Stjtið. EB L 80, 23.3.2002, bls. 29.

⁽⁷⁾ Stjtið. EB L 254, 30.9.1994, bls. 64. Tilskipuninni var breytt með tilskipun 97/74/EB (Stjtið. EB L 10, 16.1.1998, bls. 22).

⁽⁸⁾ Stjtið. EB L 294, 10.11.2001, bls. 1. Reglugerðinni var breytt með reglugerð (EB) nr. 885/2004 (Stjtið. ES L 168, 1.5.2004, bls. 1).

⁽⁹⁾ Stjtið. EB L 294, 10.11.2001, bls. 22.

⁽³⁾ Reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 frá 20. janúar 2004 um eftirlit með samfylkingum fyrirtækja (samruna-reglugerð EB) (Stjtið. EB L 24, 29.1.2004, bls. 1).

⁽⁴⁾ Stjtið. EB L 225, 12.8.1998, bls. 16.

⁽⁵⁾ Stjtið. EB L 82, 22.3.2001, bls. 16.

aðgerð felur í sér, þ.e. að setja reglur með sameiginlegum þáttum sem gilda á fjölþjóðlegum vettvangi, og auðveldara er að ná markmiðinu á vettvangi Bandalagsins vegna þess hve aðgerðin er umfangsmikil og vegna áhrifa hennar, getur Bandalagið samþykkt ráðstafanir í samræmi við dreifræðisregluna, eins og segir í 5. gr. sáttmálans. Í samræmi við meðalhófsregluna, eins og hún er sett fram í þeirri grein, ganga ákvæði þessarar tilskipunar ekki framur en nauðsynlegt er til að þessu markmiði verði náð.

- 16) Hvetja skal aðildarríkin, í samræmi við 34. gr. samstarfssamningsins milli stofnana um betri lagasetningu ⁽¹⁰⁾, til að semja fyrir sig og í þágu Bandalagsins sínar eigin töflur sem sýna, eftir því sem við verður komið, samsvörun milli þessarar tilskipunar og ráðstafananna til að lögleiða hana og að birta þær .

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

1. gr.

Gildissvið

Þessi tilskipun gildir um samruna félaga með takmarkaðri ábyrgð, sem eru stofnuð í samræmi við lög aðildarríkis og eru með skráða skrifstofu, yfirstjórn eða aðalstarfsstöð í Bandalaginu, að því tilskildu að a.m.k. tvö þeirra heyri undir lög mismunandi aðildarríkja (hér á eftir nefndur samruni yfir landamæri).

2. gr.

Skilgreiningar

Í þessari tilskipun er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- 1) „félag með takmarkaðri ábyrgð“, hér á eftir nefnt „félag“:
- a) félag, eins og um getur í 1. gr. tilskipunar 68/151/EBE ⁽¹¹⁾, eða
 - b) félag með hlutafé og með réttarstöðu lögaðila sem á sérstakar eignir sem einar og sér duga

⁽¹⁰⁾ Stjtið. ESB C 321, 31.12.2003, bls. 1.

⁽¹¹⁾ Fyrsta tilskipun ráðsins 68/151/EBE frá 9. mars 1968 um samræmingu verndarráðstafana, sem ætlað er að vera jafngildar í Bandalaginu og aðildarríki krefjast af félögum í skilningi annarrar málsgreinar 58. gr. sáttmálans, til að vernda hagsmuni félagsmanna og annarra (Stjtið. EB L 65, 14.3.1968, bls. 8). Tilskipuninni var síðast breytt með aðildarlögum frá 2003.

til greiðslu skulda þess og er háð skilyrðum innlendra laga að því er varðar ábyrgðir, sem kveðið er á um í tilskipun 68/151/EBE, til að vernda hagsmuni félagsmanna og annarra,

2. „samruni“: framkvæmd þar sem:

- a) eitt eða fleiri félög yfirfæra við félagsslit, án þess að koma þurfi til skiptameðferðar, allar eignir sínar og skuldir til annars félags, yfirtökufélagsins, í skiptum fyrir útgáfu verðbréfa eða hlutabréfa til félagsmanna sinna, sem nemur hlutafé hins félagsins, og greiðslu í handbæru fé, ef við á, sem nemur ekki meira en 10% af nafnvirðinu eða, sé nafnvirði ekki tilgreint, af bókfærðu verði þessara verðbréfa eða hlutabréfa eða
- b) tvö eða fleiri félög yfirfæra við félagsslit, án þess að koma þurfi til skiptameðferðar, allar eignir sínar og skuldir til félags sem þau mynda, yfirtökufélagsins, í skiptum fyrir útgáfu verðbréfa eða hlutabréfa til félagsmanna sinna, sem nemur hlutafé nýja félagsins, og greiðslu í handbæru fé, ef við á, sem nemur ekki meira en 10% af nafnvirðinu eða, sé nafnvirði ekki tilgreint, af bókfærðu verði þessara verðbréfa eða hlutabréfa eða
- c) félag yfirfærir við félagsslit, án þess að koma þurfi til skiptameðferðar, allar eignir sínar og skuldir til félagsins sem á öll verðbréfin eða hlutabréfin sem nemur hlutafé þess.

3. gr.

Frekari ákvæði varðandi gildissviðið

1. Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. 2. gr. skal þessi tilskipun einnig gilda um samruna yfir landamæri þar sem lög, a.m.k. eins hlutaðeigandi aðildarríkis, heimila greiðslu í handbæru fé, sem um getur í a- og b-lið 2. mgr. 2. gr., sem nemur meira en 10% af nafnvirðinu eða, sé nafnvirði ekki tilgreint, af bókfærðu verði verðbréfa eða hlutabréfa sem nemur hlutafé félagsins sem verður til við samrunann.

2. Aðildarríkjum er heimilt að ákveða að þessi tilskipun gildi ekki um samruna yfir landamæri með þátttöku samvinnufélags jafnvel þótt samvinnufélagið falli undir skilgreininguna „félag með takmarkaðri ábyrgð“ sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 2. gr.

3. Þessi tilskipun gildir ekki um samruna yfir landamæri með þátttöku félags sem hefur að markmiði sameiginlega fjárfestingu fjármagns, sem almenningur hefur lagt fram, sem starfar á grundvelli meginreglunnar um áhættudreifingu og hlutir í því eru beint eða óbeint endurkeyptir eða innleystir, að ósk

eigenda, af eignum þessa félags. Aðgerðir, sem slíkt félag grípur til í því skyni að tryggja að verð hluta þess í kauphöll sé ekki verulega frábrugðið verðmæti hreinnar eignar þess, telst jafngilda slíkum endurkaupum eða innlausnum.

4. gr.

Skilyrði varðandi samruna yfir landamæri

1. Ef ekki er kveðið á um annað í þessari tilskipun,
 - a) skal samruni yfir landamæri einungis vera mögulegur milli þeirra gerða félaga sem er heimilt samkvæmt landslögum hlutaðeigandi aðildarríkja að sameinast, og
 - b) skal félag, sem tekur þátt í samruna yfir landamæri, lúta ákvæðum og formsatriðum landslaga sem það heyrir undir. Lög aðildarríkis, sem gera innlendum yfirvöldum kleift að mótmæla tilteknum innri samruna af ástæðum er varða hagsmuni almennings, skulu einnig gilda um samruna yfir landamæri ef a.m.k. eitt samrunafélaganna heyrir undir lög þess aðildarríkis. Þetta ákvæði gildir ekki þegar 21. gr. reglugerðar (EB) nr. 139/2004 gildir.
2. Ákvæði og formsatriði, sem um getur í b-lið 1. mgr., skulu einkum taka til ákvarðanatöku varðandi samrunann og, með hliðsjón af því að samruninn nær yfir landamæri, til verndar lánardrottnum samrunafélaganna, eigendum verðbréfa og hlutabréfa, auk starfsmanna að því er varðar önnur réttindi en þau sem falla undir 16. gr. Aðildarríki er heimilt, að því er varðar félög sem taka þátt í samruna yfir landamæri og lúta lögum þess, að samþykkja ákvæði í því skyni að vernda með viðeigandi hætti minnihluta félagsmanna sem leggst gegn samruna yfir landamæri.

5. gr.

Sameiginlegar samrunaáætlanir

Framkvæmdastjórn eða stjórn sérhvers samrunafélaganna skal semja sameiginlega áætlun um samruna yfir landamæri. Í sameiginlegu áætluninni um samruna yfir landamæri skulu vera a.m.k. eftirfarandi upplýsingar:

- a) form, heiti og skráð skrifstofa samrunafélaganna og félagsins sem verður til við samruna yfir landamæri,
- b) skiptihlutfall verðbréfa eða hlutabréfa, sem nemur hlutfé félagsins, ásamt greiðslufjárhæð í handbæru fé,
- c) skilmálar varðandi úthlutun verðbréfa eða hluta-

bréfa sem nemur hlutfé félagsins sem verður til við samruna yfir landamæri,

- d) líkleg áhrif samruna yfir landamæri á atvinnumál starfsmanna,
- e) frá hvaða degi réttur eigenda slíkra verðbréfa og hlutabréfa, sem nemur hlutfé félagsins, til hlutdeildar í hagnaði myndast og sérstök skilyrði sem hafa áhrif á þann rétt,
- f) frá hvaða degi viðskipti samrunafélaganna skuli fá bókhaldsmeðferð sem viðskipti félagsins sem verður til við samruna yfir landamæri,
- g) hvaða réttindi félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, veitir félagsmönnum sem njóta sérstakra réttinda eða eigendum annarra verðbréfa en hlutabréfa sem nemur hlutfé félagsins eða hvaða ráðstafanir séu fyrirhugaðar í því sambandi,
- h) hvaða sérstöku kjör, ef um slíkt er að ræða, bjóðast þeim sérfræðingum sem skoða samrunaáætlunina um samrunann yfir landamæri eða fulltrúum í stjórn, framkvæmdastjórn eða eftirlitsstjórn samrunafélaganna,
- i) samþykktir félagsins sem verður til við samruna yfir landamæri,
- j) upplýsingar um málsmeðferð, eftir því sem við á, þegar ákvarðað er fyrirkomulag, skv. 16. gr., um aðild starfsmanna í skilgreiningu á réttindum þeirra til þátttöku í félaginu, sem verður til við samruna yfir landamæri,
- k) upplýsingar um mat á eignum og skuldum sem eru yfirfærðar til félagsins sem verður til við samruna yfir landamæri,
- l) dagsetningar reikninga félagsins, sem voru notaðir til að ákvarða skilyrði fyrir samruna yfir landamæri.

6. gr.

Birting

1. Birta skal sameiginlegu samrunaáætlunina með þeim hætti sem er lýst í lögum hvers aðildarríkis í samræmi við 3. gr. tilskipunar 68/151/EBE fyrir hvert samrunafélag, a.m.k. einum mánuði fyrir hluthafafund sem skal ákvarða þar að lútandi.
2. Að því er varðar hvert og eitt af samrunafélagunum og með fyrirvara um viðbótarkröfur af hálfu aðildarríkisins sem fer með lögsögu í málefnum hlutaðeigandi félags skal birta upplýsingar um eftirfarandi í lögbirtingablaði þess aðildarríkis:

- a) tegund, heiti og skráða skrifstofu hvers samrunafélags,
- b) skrána þar sem skjölin, sem um getur í 2. mgr. 3. gr. tilskipunar 68/151/EBE, eru skráð fyrir hvert samrunafélaganna og númer hverrar færslu í þeirri skrá,
- c) upplýsingar, fyrir hvert samrunafélag, um fyrirkomulag sem gengið er frá til að lánardrottinn og sérhver minnihluta hluthafi samrunafélagsins geti neytt réttar síns og heimilisfang þar sem hægt er að nálgast fullnægjandi upplýsingar um þetta fyrirkomulag án endurgjalds.

7. gr.

Skýrsla framkvæmdastjórnar eða stjórnar

Framkvæmdastjórn eða stjórn hvers samrunafélags skal semja skýrslu til handa félagsmönnum þar sem lagalegir og fjárhagslegir þættir samrunans yfir landamæri eru skýrðir og rökstuddir og einnig áhrif samrunans yfir landamæri á félagsmenn, lánardrottina og starfsmenn.

Félagsmenn og fulltrúar starfsmanna eða starfsmennirnir sjálfir, ef engir slíkir fulltrúar eru fyrir hendi, skulu fá aðgang að skýrslunni eigi síðar en einum mánuði fyrir þann dag er hluthafafundurinn, sem um getur í 9. gr., er haldinn.

Ef framkvæmdastjórn eða stjórn einhvers af samrunafélögunum fær, tímanlega, álit frá fulltrúum starfsmanna sinna, sem kveðið er á um í innlendum lögum, skal bæta því álitinu við skýrsluna.

8. gr.

Óháð sérfræðingskýrsla

1. Semja skal óháða sérfræðingskýrslu fyrir hvert samrunafélag til handa félagsmönnum og skal hún gerð aðgengileg eigi síðar en einum mánuði áður en hluthafafundurinn, sem um getur í 9. gr., er haldinn. Slíkir sérfræðingar geta verið einstaklingar eða lög-aðilar, í samræmi við lög hvers aðildarríkis.
2. Í stað þess að sérfræðingar starfi fyrir hönd hvers samrunafélags er einum eða fleiri óháðum sérfræðingum, sem dómsmálayfirvald eða stjórnvald tilnefni, eftir sameiginlega beiðni frá félögunum, í aðildarríkinu þar sem eitt af samrunafélögunum eða félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri eða samþykkt af slíku yfirvaldi, er skráð, heimilt að kanna sameiginlegu samrunaáætlunina og semja eina skriflega skýrslu fyrir alla félagsmenn.
3. Í sérfræðingskýrslunni skulu a.m.k. vera þær upplýsingar sem kveðið er á um í 2. mgr. 10. gr. til-

skipunar ráðsins 78/855/EBE frá 9. október 1978 um samruna almenningshlutafélaga⁽¹²⁾. Sérfræðingarnir skulu hafa rétt til að fá allar þær upplýsingar frá hverju samrunafélagi sem þeir telja nauðsynlegar til að gegna skyldustörfum sínum.

4. Ef allir félagsmenn hvers félags, sem tekur þátt í samruna yfir landamæri, hafa gefið samþykki sitt þar að lútandi skal hvorki krefjast könnunar óháðra sérfræðinga á sameiginlegu samrunaáætluninni né sérfræðingskýrslu.

9. gr.

Samþykki hluthafafundar

1. Hluthafafundur hvers samrunafélags skal, taka ákvörðun um samþykkt sameiginlegrar samrunaáætlunar með hliðsjón af skýrslunum, sem um getur í 7. og 8. gr.
2. Hluthafafundur hvers samrunafélags getur áskilið sér rétt til að binda framkvæmd samruna yfir landamæri því skilyrði að fyrirkomulag, sem ákveðið er um þátttöku starfsmanna í félaginu sem verður til við samrunann, verði staðfest með skýlausum hætti.
3. Ekki er nauðsynlegt að í lögum aðildarríkis sé krafist samþykkis hluthafafundar yfirtökufélagsins um samrunann ef skilyrðin, sem mælt er fyrir um í 8. gr. tilskipunar 78/855/EBE, eru uppfyllt.

10. gr.

Vottorð fyrir samruna

1. Hvert aðildarríki skal tilnefna dómstól, lögbókanda eða annað þar til bært yfirvald til að athuga gaumgæfilega lögmæti samruna yfir landamæri að því er varðar þann þátt málsmeðferðarinnar sem snertir samrunafélögin sem heyra undir innlend lög.
2. Í hverju hlutaðeigandi aðildarríki skal yfirvaldið, sem um getur í 1. mgr., tafarlaust veita hverju samrunafélagi, sem heyrir undir innlend lög ríkisins, vottorð til endanlegrar staðfestingar á því að lokið sé öllum viðeigandi gerningum og formsatriðum fyrir samrunann.
3. Ef kveðið er á um málsmeðferð í lögum aðildarríkis, sem samrunafélag heyrir undir, um hvernig standa beri að athugun og breytingum á skiptihlutfalli verðbréfa eða hlutabréfa eða um jöfnunar-greiðslur til minnihluta hluthafa, án þess að komið sé í veg fyrir skráningu samruna yfir landamæri, skal því aðeins beita slíkri málsmeðferð að hin samruna-

(12) Stjtið. EB L 295, 20.10.1978, p. 36. Tilskipuninni var síðast breytt með aðildarlögunum frá 2003.

félögin í aðildarríkjum, þar sem ekki er kveðið á um slíka málsmeðferð, staðfesti ótvírætt, þegar þau samþykkja samrunaáætlunina í samræmi við 1. mgr. 9. gr., að þau séu því samþykkt að hluthafar þess samrunafélags geti nýtt sér slíka málsmeðferð, sem skal höfða fyrir þeim dómstóli sem hefur lögsögu yfir því samrunafélagi. Í slíkum tilvikum getur yfirvaldið, sem um getur í 1. mgr., gefið út vottorðið, sem um getur í 2. mgr., jafnvel þótt slík málsmeðferð sé hafin. Í vottorðinu skal þó koma fram að málsmeðferðinni sé ekki lokið. Ákvörðun sú, sem er niðurstaða málsmeðferðarinnar, skal vera bindandi fyrir félagið sem verður til við samruna yfir landamærin og alla félagsmenn þess.

11. gr.

Athugun á lögmæti samruna yfir landamæri

1. Hvert aðildarríki skal tilnefna dómstól, lögbókanda eða annað þar til bært yfirvald til að athuga gaumgæfilega lögmæti samruna yfir landamæri að því er varðar þann þátt málsmeðferðarinnar sem snertir framkvæmd samrunans og, þar sem við á, stofnun nýs félags sem verður til við samruna yfir landamæri þar sem félagið heyrir undir innlend lög. Framangreint yfirvald skal einkum tryggja að samrunafélögin hafi samþykkt samrunaáætlunina með sama orðalagi og, ef við á, að fyrirkomulag að því er varðar þátttöku starfsmanna hafi verið ákvarðað í samræmi við 16. gr.

2. Í því skyni skal hvert samrunafélag senda yfirvaldinu, sem um getur í 1. mgr., vottorðið, sem um getur í 2. mgr. 10. gr., innan sex mánaða frá útgáfu þess ásamt sameiginlegu samrunaáætluninni sem hefur verið samþykkt á hluthafafundi, sem um getur í 9. gr.

12. gr.

Gildistaka samruna yfir landamæri

Lög aðildarríkisins sem hefur lögsögu yfir félaginu, sem verður til við samruna yfir landamæri, skal ákvarða hvaða dag samruninn tekur gildi. Sá dagur skal vera eftir að gaumgæfileg athugun, sem um getur í 11. gr., hefur farið fram.

13. gr.

Skráning

Lög hvers aðildarríkis sem hafði lögsögu yfir samrunafélaginum, skulu ákvarða, m.t.t. yfirráðasvæðis hvers aðildarríkis, fyrirkomulagið, í samræmi við 3. gr. tilskipunar 68/151/EBE, um birtingu tilkynningar um samruna yfir landamæri í opinberu skránni þar sem hverju félagi er skylt að leggja inn skjöl. Skrán-

ingarskrifstofan, þar sem félagið, sem verður til við samrunann yfir landamæri, er skráð, skal tafarlaust tilkynna skrifstofunni þar sem hvert félaganna var skylt að leggja inn skjöl um að samruni yfir landamæri hafi tekið gildi. Afskrá skal félagið úr fyrri skránni, ef við á, þegar framangreind tilkynning hefur borist en eigi fyrr.

14. gr.

Afleiðingar samruna yfir landamæri

1. Samruni yfir landamæri sem fer fram eins og mælt er fyrir um í a- og c-lið 2. mgr. 2. gr. skal, frá þeim degi sem um getur í 12. gr., hafa í för með sér eftirfarandi:

- a) allar eignir og skuldir félagsins, sem tekið er yfir, færast til yfirtökufélagsins,
- b) félagsmenn félagsins, sem tekið er yfir, verða félagsmenn í yfirtökufélaginu,
- c) félagið, sem tekið er yfir, hættir að vera til.

2. Samruni yfir landamæri, sem fer fram eins og mælt er fyrir um í b-lið 2. mgr. 2. gr., skal, frá þeim degi, sem um getur í 12. gr., hafa í för með sér eftirfarandi:

- a) allar eignir og skuldir samrunafélaganna færast til nýja félagsins,
- b) félagsmenn samrunafélaganna verða félagsmenn nýja félagsins,
- c) samrunafélögin hætta að vera til.

3. Ef þess er krafist samkvæmt lögum aðildarríkjanna við samruna félaga, sem falla undir þessa tilskipun, yfir landamæri, að sérstökum formsatriðum sé lokið áður en yfirfærsla tiltekinna eigna, réttinda og skuldbindinga samrunafélanna tekur gildi gagnvart þriðja aðila, skal félagið sem verður til við samruna yfir landamæri annast framkvæmd þessara formsatriða.

4. Réttindi og skyldur samrunafélaganna, sem af ráðningarsamningum eða -samböndum leiðir og eru fyrir hendi þann dag er samruni yfir landamæri tekur gildi, skulu, vegna gildistöku samrunans, færast yfir til félagsins, sem verður til við samruna yfir landamæri, á þeim degi sem samruninn tekur gildi.

5. Ekki skal skipta neinum hlutabréfum í yfirtökufélaginu fyrir hlutabréf í félaginu sem tekið er yfir, hvorki:

- a) af hálfu yfirtökufélagsins sjálfs né einstaklings sem starfar í eigin nafni en er á vegum fyrirtækisins,

- b) af hálfu félagsins, sem tekið er yfir, né einstaklings sem starfar í eigin nafni en er á vegum fyrirtækisins,

15. gr.

Einfölduð formsatriði

1. Í þeim tilvikum að samruni með yfirtöku verður fyrir tilverknað félags sem á öll hlutabréfin og önnur verðbréf sem veita atkvæðisrétt á hluthafafundum í félaginu eða félögunum sem tekin eru yfir:

- skulu ákvæði b-, c- og e-liðar 5. gr., 8. gr. og b-liður 1. mgr. 14. gr. ekki gilda,
- skal 1. mgr. 9. gr. ekki gilda um félagið eða félögin sem tekin eru yfir.

2. Í þeim tilvikum að samruni yfir landamæri verði fyrir tilverknað félags, sem á minnst 90% hlutabréfa en ekki öll hlutabréfin og önnur verðbréf, sem veita atkvæðisrétt á hluthafafundum félagsins eða félögunna, sem tekin eru yfir, skal einungis gera kröfu um skýrslur frá óháðum sérfræðingi eða sérfræðingum og skjöl sem nauðsynleg eru til að athuga gaumgæfilega lögmæti samrunans, að því marki sem kveðið er á um slíkt í landslögum sem yfirtökufélagið eða félagið, sem tekið er yfir, heyrir undir.

16. gr.

Þátttaka starfsmanna

1. Með fyrirvara um 2. mgr skulu gildandi reglur um þátttöku starfsmanna, ef einhverjar eru, í aðildarríkinu þar sem félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, hefur skráða skrifstofu, gilda um félagið.

2. Hins vegar skulu gildandi reglur um þátttöku starfsmanna, ef einhverjar eru, í aðildarríkinu þar sem félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, hefur skráða skrifstofu, ekki gilda ef meðalfjöldi starfsmanna í a.m.k. einu af samrunafélögunum var yfir 500 á síðustu sex mánuðum fyrir birtingu áætlunar um samruna yfir landamæri, sem um getur í 6. gr., þar reglur gilda um þátttökurétt starfsmannaí skilningi k-liðar 2. gr. tilskipunar 2001/86/EB eða ef innlend lög, sem gilda um félagið, sem verður til við samrunann, kveða ekki á um:

- a) a.m.k. sömu réttindi starfsmanna til þátttöku og í hlutaðeigandi samrunafélögum, sem miðast við hlutfall fulltrúa starfsmanna í stjórn eða eftirlitsstjórn eða nefndum þeirra eða í framkvæmdastjórninni, sem afkomustöðvar félagsins heyra undir, sem þátttaka starfsmanna tekur til, eða
- b) sama rétt starfsmanna fyrirtækja félagsins, sem

verður til við samruna yfir landamæri og er staðsett í öðru aðildarríki, til að nýta þátttökuréttinn og þeir starfsmenn hafa sem starfa í aðildarríkinu þar sem félagið, sem verður til við samrunann, er með skráða skrifstofu.

3. Í þeim tilvikum, sem um getur í 2. mgr., skulu aðildarríkin setja reglur um þátttöku starfsmanna í félaginu sem verður til við samruna yfir landamæri og aðild starfsmanna í skilgreiningunni á þessum réttindum, að breyttu breytanda og með fyrirvara um 4. til 7. mgr hér á eftir, í samræmi við meginreglur og málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 2., 3., og 4. mgr. 12. gr. reglugerðar (EB) nr. 2157/2001 og eftirfarandi ákvæði tilskipunar 2001/86/EB:

- a) ákvæði 1., 2., og 3. mgr., fyrsta undirliðar fyrstu undirgreinar og annarrar undirgreinar 4. mgr., 5. og 7. mgr. 3. gr.,
- b) ákvæði 1. mgr., a-, g- og h-liðar 2. mgr. og 3. mgr. 4. gr.,
- c) ákvæði 5. gr.,
- d) ákvæði 6. gr.,
- e) ákvæði 1. mgr., b-liðar fyrstu undirgreinar og annarrar undirgreinar 2. mgr. og 3. mgr. 7. gr., Að því er varðar þessa tilskipun skal þó hækka hlutfallið, sem mælt er fyrir um í b-lið fyrstu undirgreinar 2. mgr. 7. gr. tilskipunar 2001/86/EB að því er varðar beitingu almennu reglnanna í 3. hluta viðaukans við þá tilskipun, úr 25 í 33⅓%,
- f) ákvæði 8., 10. og 12. gr.,
- g) ákvæði 4. mgr. 13. gr.,
- h) ákvæði b-liðar, 3. hluta viðaukans.

4. Við setningu meginreglna og verkreglna sem um getur í 3. mgr.:

- a) skulu aðildarríkin veita viðkomandi stofnunum samrunafélaganna rétt til að velja um, án þess að samningaviðræður hafi áður farið fram, hvort þær heyri beint undir almennar reglur um þátttöku sem um getur í h-lið 3. mgr., eins og mælt er fyrir um í löggjöf aðildarríkisins þar sem félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, mun hafa skráða skrifstofu, og að hlíta þessum reglum frá dagsetningu skráningar,
- b) skulu aðildarríkin veita sérstöku samninganefndinni rétt til að ákveða, með atkvæðum tveimur þriðju hluta félagsmanna og skulu a.m.k. tveir þriðju fulltrúa starfsmanna greiða atkvæði, þ.m.t. atkvæði félagsmanna sem eru fulltrúar starfs-

- manna í a.m.k. tveimur aðildarríkjum, að hefja ekki samningaviðræður eða binda enda á samningaviðræður sem þegar eru hafnar og bera fyrir sig þær reglur um þátttöku sem eru í gildi í aðildarríkinu þar sem skráð skrifstofa félagsins, sem verður til við samruna yfir landamæri, verður staðsett,
- c) er aðildarríkjunum heimilt, í þeim tilvikum þegar samningaviðræður hafa áður farið fram, ef almennar reglur um þátttöku gilda og þrátt fyrir þær reglur, að ákvarða takmörkun á hlutfalli fulltrúa starfsmanna í stjórn félagsins, sem verður til við samruna yfir landamæri. Ef hlutfall fulltrúa starfsmanna í stjórn eða eftirlitsstjórn í einu af samrunafyrirtækjunum er a.m.k. einn þriðji má takmörkunin aldrei leiða til þess að hlutfall fulltrúa starfsmanna í stjórn verði lægra en einn þriðji.
5. Rýmkun þátttökuréttar þannig að hann nái yfir starfsmenn félagsins, sem verður til við samruna yfir landamæri, sem starfa í öðrum aðildarríkjum, sem um getur í b-lið 2.gr., skal ekki hafa í för með sér neina skuldbindingu fyrir aðildarríki, sem velja þá leið, um að taka tillit til þessarar starfsmanna þegar reiknuð eru viðmiðunarmörk fyrir fjölda starfsmanna sem veita þátttökurétt samkvæmt innlendum lögum.
6. Ef reglur um þátttöku starfsmanna gilda um a.m.k. eitt af samrunafélögunum og félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, fellur undir slíkt kerfi í samræmi við reglurnar, sem um getur í 2. mgr., er skylt að félagið fái lögákveðið rekstrarform sem heimilar að þátttökuréttur sé nýttur.
7. Ef reglur um þátttöku starfsmanna gilda um félagið, sem verður til við samruna yfir landamæri, er því félagi skylt að gera ráðstafanir til að tryggja að þátttökuréttur starfsmanna sé varinn komi til innlends samruna á næstu þremur árum eftir að samruninn yfir landamæri tók gildi, með því að beita, að breyttu breytanda, reglunum sem mælt er fyrir um í þessari grein.

17. gr.

Gildi

Ekki er heimilt að lýsa samruna yfir landamæri, sem hefur öðlast gildi eins og kveðið er á um í 12. gr., ógildan.

18. gr.

Endurskoðun

Fimm árum eftir dagsetninguna, sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 19. gr., skal framkvæmdastjórnin endurskoða þessa tilskipun í ljósi þeirrar reynslu sem hefur verið aflað við beitingu hennar og leggja til breytingar, ef þörf er á.

19. gr.

Lögleiðing

Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórnsýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari eigi síðar en 15. desember 2007.

Þegar aðildarríkin samþykkja þessar ráðstafanir skal vera í þeim tilvisun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvisun þegar þær verða birtar opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvisun.

20. gr.

Gildistaka.

Tilskipun þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

21. gr.

Viðtakendur

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Strassborg 26. október 2005.

Fyrir hönd Evrópuþingsins, Fyrir hönd ráðsins,
J. BORRELL FONTELLES D. ALEXANDER
forseti. forseti.

Fylgiskjal II.

*Fjármálaráðuneyti,
fjárlagaskrifstofa:*

**Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um hlutafélög,
lögum um einkahlutafélög, lögum um samvinnufélög og lögum um
sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur
(millilandasamruni og millilandaskipting).**

Tilgangur frumvarpsins er að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2005/56/EB frá 26. október 2005 um millilandasamruna félaga með takmarkaðri ábyrgð. Tilskipunin var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 127 22. september 2006. Markmiðið með tilskipuninni um millilandasamruna er að auka samvinnu á innri markaðinum í Evrópu á grundvelli aðgerðajónustu um fjármálaþjónustu og að auðvelda millilandasamruna hlutafélaga og einkahlutafélaga sem lúta löggjöf mismunandi EES-ríkja.

Verði frumvarpið óbreytt að lögum mun það hafa óverulegan kostnað í för með sér fyrir ríkissjóð sem gert er ráð fyrir að rúmist innan útgjaldaramma ráðuneytisins.